

# Revista ECONOMICA

Supliment • nr. 10 • 10 martie 1978

## Întreprinderea „ELECTROMETAL” CLUJ-NAPOCA

Str. Fabricii nr. 118 – telefon 41027,

livrează pe bază de comandă fermă și contract  
in cursul anului 1978 – următoarele produse :

- *mașini combinate cu două operații pentru prelucrarea lemnului tip M 140 B preț unitar 36.909,75 lei.*

*Cu această mașină se pot executa următoarele operații :*

- *îndreptare prin rindeluire;*
- *rindeluire la grosime.*

- *mașini combinate cu cinci operații pentru prelucrarea lemnului tip M 140 C preț unitar 53.930,00 lei*

*Cu această mașină se pot executa următoarele operații :*

- *rindelare de îndreptat*
- *rindelare la grosime*
- *frezare*
- *tăiere cu ferestrău circular*
- *găurire, canelare.*

## ÎNTEPRINDEREA DE IN CIRȚA

Str. Principală nr. 336

Telefon: Arpaș 2

JUDEȚUL SIBIU

Livrează pe bază de comandă  
(fără repartiție) orice  
cantitate de ÎNLOCUIITOR  
DE ZEGRAS. Preț de livrare:  
3,85 lei/kg.

## UZINA DE PRODUSE PENTRU CONSTRUCȚII GĂEȘTI,

Șoseaua București-  
Pitești km. 70,

Execută pe bază de co-  
mandă fermă diverse piese  
turnate din bronz și aluminiu.

Explicații suplimentare se  
pot obține la telefon 11088,  
11098 și 11639, serviciul  
P.L.U.P.

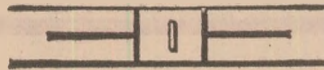
<p><b>1</b></p> <p><b>C.P.L. DROBETA TURNU SEVERIN</b> str. Traian nr. 295 județul Mehedinți</p>	<p><b>2</b></p> <p><b>INTREPRINDEREA MECANICA TOPLET</b> Județul Caraș-Severin Telefon 21 — Telex 44245</p>	<p><b>3</b></p> <p><b>INTREPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A CĂRNII -TIMIȘOARA</b> Calea Lipovei Nr. 2 Telefon 43430 int. 126</p>
--	---	--

**CONSTRUCȚII - INSTALAȚII ELECTRICE**



- Cuie cerc 2,3×14 kg. 75
- Cablu tracțiune Ø 25 kg. 428
- Lanț antiderapant 750×20 kg. 1128
- Oțel inox HEX 450 kg. 200
- Țevi construc. inox 222×6 ml. 5
- Idem 45×1,5×4930 kg. 4534
- Idem ST Ø 245×20 kg. 2172
- Idem plumb 105×2,5 kg. 373
- Idem speciale 245×32 ml. 7
- Țeavă inox 32×1000×2000 kg. 1637
- Țeavă inox Ø 57×4 kg. 91
- Idem inst. filet cu mufe 87×4 ml. 1162
- Tablă oțel inox 8×1000×2000 kg. 1293
- Idem 10×1000×2000 kg. 1637
- Țevi cazane Ø 85×4 kg. 5929
- Tablă de inox 5×1000×2000 kg. 3122
- Țevi cazane Ø 219×30 kg. 1737
- Idem cazane Ø 38×2 kg. 1434
- Idem Ø 245×14 ml. 32,62
- Idem Ø 194×28 ml. 22,85
- BLR 30×1 mm kg. 637
- Contactor AC3 40A 18231 buc. 68
- Idem TCA 200 A 18231 buc. 67
- Idem TCA 400 A 17767 buc. 15
- Idem 4/ 63A 17767 buc. 12
- Idem AC3 100Q 18231 buc. 40
- Electromot. 55/1000v 18231 buc. 3
- Contactor TCA 250A 17767 buc. 15
- Electromot. M1B2 315/1000 17767 buc. 1
- Capace D111 1275 buc. 1525
- Contactor F4 6 4267 buc. 1500
- Bec sofit 12.5/15 4267 buc. 1638
- Bec 62.5.21 4267 buc. 858
- Bec 24.105 4267 buc. 490
- Cablu AC 2×4 ml. 950
- Ø 160.250 A buc. 32
- Contactor AC3 63A 17767 buc. 91
- Idem AC3 200 10221 buc. 10

**PIESE DE SCHIMB RULMENȚI**



- Rulmenți 1203 8432 buc. 110
- 1204 buc. 70
- 1205 buc. 450
- 1206 buc. 10
- 1208 buc. 50
- 1211 buc. 180
- 1212 buc. 30
- 1213 buc. 20
- 1200 buc. 15
- 1201 buc. 15
- 1204 k buc. 15
- 1205 k buc. 6
- 1206 k buc. 4
- 1207 k buc. 5
- 1208 k buc. 30
- 1210 k buc. 30
- 1212 k buc. 15
- 1213 k buc. 30
- 1300 buc. 5
- 1304 buc. 350
- 1305 buc. 20
- 1307 buc. 100
- 1309 buc. 15
- 1310 buc. 10
- 1311 buc. 15
- 1313 buc. 50
- 1304 k buc. 18
- 1305 k buc. 5
- 1309 k buc. 150
- 1320 k buc. 6
- 2202 buc. 180
- 2205 buc. 10
- 2209 buc. 6
- 2211 buc. 7
- 2310 buc. 25
- 2311 buc. 25
- 2314 buc. 10
- 2316 buc. 20
- 2218 k buc. 11
- 2310 k buc. 20
- 2316 k buc. 30
- 2320 k buc. 1

- 6001 buc. 450
- 6005 buc. 800
- 6006 buc. 10
- 6008 buc. 30
- 6010 buc. 70
- 6011 buc. 35
- 6013 buc. 80
- 6015 buc. 5
- 6017 buc. 10
- 6019 buc. 5
- 6022 buc. 1
- 6024 buc. 10
- 6018 buc. 9
- 6030 buc. 2
- 6214 buc. 90
- 6215 buc. 50
- 6216 buc. 90
- 6322 buc. 5
- 6324 buc. 3
- 6407 buc. 40
- 6328 buc. 8
- 6408 buc. 50
- 6403 buc. 10
- 6013 z buc. 35
- 6407 N buc. 7
- 7309 B buc. 34
- 7216 B buc. 3
- Nu 204 buc. 200
- NU 205 buc. 10
- Nu 214 buc. 6
- Nu 215 buc. 2
- Nu 236 buc. 2
- Nu 240 buc. 1
- Nu 308 buc. 15
- Nu 310 buc. 5
- Nu 311 buc. 45
- Mu 312 buc. 15
- Nu 313 buc. 25
- Nu 318 buc. 10
- Nu 328 buc. 2
- Nu 413 buc. 13
- Nu 2224 buc. 30
- Nu 2320 buc. 15
- Nu 2312 buc. 14
- Nu 2322 buc. 8
- Nu 206 buc. 3
- N 213 buc. 5
- N 310 buc. 13
- NF 307 buc. 3
- NUP 314 buc. 3
- NJ 208 buc. 46
- NJ 213 buc. 40
- NJ 218 buc. 4

— NJ 307 buc. 15  
 — NJ 315 buc. 5  
 — 16016 buc. 50  
 — 16003 buc. 14  
 — 22222 buc. 25  
 — 22230 buc. 16  
 — 22234 buc. 6  
 — 22236 buc. 3  
 — 22320 buc. 5  
 — 22330 buc. 6  
 — 22338 buc. 7  
 — 22328 buc. 7  
 — 22332 buc. 2  
 — 22320 k buc. 20  
 — 22232 k buc. 4  
 — 22234 k buc. 5  
 — 22238 k buc. 10  
 — 22240 k buc. 9  
 — 22309 k buc. 16  
 — 22318 k buc. 10  
 — 22320 k buc. 15  
 — 22324 k buc. 10  
 — 22326 k buc. 4  
 — 22330 k buc. 5  
 — 22332 k buc. 5  
 — 22322 k buc. 7  
 — 29420 k buc. 3  
 — 29432 k buc. 5  
 — 30213 buc. 15  
 — 30214 buc. 4  
 — 30216 buc. 10  
 — 30217 buc. 40  
 — 30220 buc. 4  
 — 30215 buc. 70  
 — 30218 buc. 25  
 — 30307 buc. 10  
 — 30309 buc. 70  
 — 30311 buc. 20  
 — 30313 buc. 6  
 — 30312 buc. 33  
 — 32212 buc. 50  
 — 32213 buc. 10  
 — 32214 buc. 10  
 — 32215 buc. 63  
 — 32211 buc. 5  
 — 32219 buc. 2  
 — 32306 buc. 20  
 — 32308 buc. 180  
 — 32309 buc. 160  
 — 32314 buc. 10  
 — 32310 buc. 5  
 — 32315 buc. 50  
 — 32313 buc. 9  
 — 32316 buc. 1  
 — 32317 buc. 6  
 — 32318 buc. 4  
 — 32320 buc. 4  
 — 32326 buc. 1  
 — 51101 buc. 90  
 — 51105 buc. 20  
 — 51107 buc. 350  
 — 51109 buc. 13

— 51114 buc. 200  
 — 51108 buc. 11  
 — 51115 buc. 21  
 — 51111 buc. 14  
 — 51112 buc. 30  
 — 51207 buc. 25  
 — 51210 buc. 50  
 — 51211 buc. 4  
 — 51218 buc. 15  
 — 51220 buc. 2  
 — 51248 buc. 7  
 — 51308 buc. 2  
 — 51313 buc. 4  
 — 51314 buc. 8  
 — 52228 buc. 5  
 — 80704 buc. 26  
 — 64704 buc. 26  
 — 986711 buc. 3  
 — 704904 buc. 7  
 — 804705 buc. 44  
 — NA 4005 buc. 7  
 — 942/35 buc. 15  
 — 943/45 buc. 29  
 — 943/50 buc. 50  
 — 704702 buc. 12  
 — 20803 buc. 19  
 — 7815 buc. 14  
 — 11205 buc. 11

## CURELE TRAPEZ

— 950×13×8 buc. 50  
 — 1400×13×8 buc. 150  
 — 2000×13×8 buc. 30  
 — 1180×17×11 buc. 40  
 — 1300×17×11 buc. 20  
 — 1320×17×11 buc. 30  
 — 2500×17×11 buc. 200  
 — 2500×25×16 buc. 230  
 — 3000×17×11 buc. 30  
 — 3150×17×11 buc. 180  
 — 3350×17×11 buc. 100  
 — 3550×17×11 buc. 100  
 — 3750×17×11 buc. 20  
 — 4000×17×11 buc. 50  
 — 4000×22×14 buc. 150  
 — 2800×32×19 buc. 30  
 — 5600×22×14 buc. 70  
 — 6000×22×14 buc. 30  
 — 6700×25×16 buc. 20  
 — 6300×38×25 buc. 50  
 — 6300×48×25 buc. 50  
 — 900×17×11 buc. 15  
 — 4500×17×11 buc. 1  
 — 1320×22×14 buc. 80  
 — 4920×25×40 buc. 12  
 — 5950×25×16 buc. 3  
 — 2400×17×11 buc. 40  
 — 1500×32×20 buc. 25  
 — 2650×22×14 buc. 69  
 — 6700×17×11 buc. 5  
 — 7100×22×14 buc. 45  
 — 6000×38×25 buc. 7

— 1210×17×11 buc. 55  
 — 1400×22×14 buc. 17  
 — 1250×22×14 buc. 20  
 — 1180×22×14 buc. 7  
 — 1250×25×16 buc. 19  
 — 1320×10×6 buc. 35  
 — 1800×22×14 buc. 43  
 — 1700×32×20 buc. 54  
 — 2200×17×11 buc. 171  
 — 2000×22×14 buc. 63  
 — 6815×22×15 buc. 4  
 — 1000×13×8 buc. 107  
 — 3350×32×19 buc. 70  
 — 4500×25×16 buc. 6  
 — 5500×25×16 buc. 31  
 — 3750×25×16 buc. 80  
 — 1900×25×16 buc. 8  
 — 1000×17×11 buc. 86  
 — 2500×22×14 buc. 35  
 — 4700×32×20 buc. 76  
 — 5300×32×20 buc. 68  
 — 6300×22×14 buc. 20  
 — 3100×22×14 buc. 12  
 — 2100×22×14 buc. 10  
 — 11430×17×11 buc. 20  
 — 1295×17×11 buc. 52  
 — 950×10×6 buc. 40  
 — 3360×22×14 buc. 5  
 — 3330×17×11 buc. 19  
 — 3150×17×13 buc. 41  
 — 1180×13×8 buc. 95  
 — 2120×13×8 buc. 65  
 — 800×17×11 buc. 7  
 — 1550×17×11 buc. 8  
 — 4300×32×20 buc. 107  
 — 5600×22×18 buc. 39  
 — 4500×32×20 buc. 45  
 — 1743×17×11 buc. 35  
 — 5600×32×20 buc. 77  
 — 2500×13×8 buc. 148  
 — 1850×13×8 buc. 25  
 — 4250×32×20 buc. 60  
 — 3350×11×13 buc. 20  
 — 1800×25×16 buc. 30  
 — 4200×17×11 buc. 20  
 — 6700×32×19 buc. 1  
 — 2350×22×14 buc. 10  
 — Curele variator 600×45×12 buc. 100  
 — Clei oase CH1 to 2  
 — Clei pielo cl. I CH1 to. 0,6

## LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

2

— Oțel lat 30×10 mm 31.MOCS10  
 kg. 400  
 — idem 30×10 65H10 kg. 13.322

## OFERTE

- idem 30×10 arc.3 kg. 3.971
- idem 50×10 armco kg. 1.190
- idem 70×10 65H10 kg. 13.821
- Tb. 0,5×800×2000 OL34 kg. 10.260
- idem 1×1288×1499 St.10.03 kg. 10.799
- idem 4×1000×2000 42.KC kg. 5.000

### MOTOREDUCTOARE

- RV. 40/25 0,55 Kw, 1000 t/m buc. 59
- idem 40/25 1,5 Kw, 1500 t/m buc. 120
- idem 35/25 0,75 Kw, 1000 t/m buc. 33
- idem 35/25 0,75 Kw, 1500 t/m buc. 10
- idem 35/25 0,37 Kw, 1500 t/m buc. 5
- idem 2500 1 ; 50 buc. 1

### MOTOARE ELECTRICE

- 18,5 Kw, 300t/m, 3/6, IP. 54 buc. 2
- 1,5 Kw, 1000 t/m, 2/3, IP. 54 buc. 7

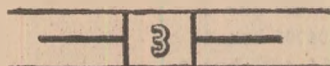
### CURELE TRAPEZOIDALE

- 13×8×2240 mm buc. 1.568
- 13×8×2500 mm buc. 2.547

- 13×8×3550 mm buc. 320
- 13×8×1077 mm buc. 88
- 17×11×800 mm buc. 162
- 22×14×4500 mm buc. 82
- 22×14×4250 mm buc. 30
- Electrozi relit import Ø 5 mm kg. 1.965

### ELECTRICE

- Redresori 220 V/10 A buc. 8
- cutii comandă A. 155 buc. 176
- elemente sig. LFI.63.A buc. 1.350
- contactor TCH 32.N buc. 50
- idem 200 H buc. 12
- Buton ciupercă reținere 3.K.62 buc. 60



### MATERIALE ELECTRICE

- Armături 60 W buc. 24
- Buton sonerie buc. 1
- Întrerupător cu mercur buc. 23
- Priză CS. 16 buc. 4

- Termorezistențe PT-50 buc. 18
- Lamele 350—360.225A. buc. 700

### MATERIALE MECANICE

- Alezoare diferite buc. 20
- Aplice drepte buc. 2
- Burghie diferite lemn buc. 65
- Capac robinet ventil buc. 2
- Lavoar fontă buc. 1
- Reducții negre 2 1/2" buc. 5
- Reducții seringi buc. 5
- Robinet aerisire 1/4 buc. 50
- Șalbe grover kg. 19
- Tablă de plumb kg. 106
- Tarozi M.8 buc. 5
- Teuri fontă 2 1/2 buc. 6
- Sticle nivel clinger buc. 23
- Chiuvetă WC turcesc buc. 3
- Berenere lampă carbil buc. 4

### MATERIALE DIFERITE

- Pinză nealbită m. 2.706
- Cutii carton mucava pt. mure cong. buc. 3.200
- idem pt. calse buc. 7.200

## CURIER ECONOMIC LEGISLATIV

### CONTRACT ECONOMIC

#### CONDIȚIILE ÎN CARE OPEREAZĂ COMPENSAȚIA ÎN RAPORTURILE REZULTÂND DIN CONTRACTELE ECONOMICE

Practica arbitrală nu admite, în principiu, compensația ca mijloc de stingere a obligațiilor reciproce rezultând din contractele economice. Această orientare este reafirmată prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1266 din 9 mai 1977 în următorii termeni: „Instituția compensației ca mijloc de stingere a obligațiilor nu este aplicabilă în relațiile dintre unitățile socialiste decât în condiții excepționale și în măsura, condițiile și sub controlul prevăzut de instrucțiunile băncii”.

Regula de mai sus cunoaște însă și excepții. Astfel, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 1162 din 29 aprilie

1977, s-a statuat că în cazul livrărilor succesive, refuzurile de plată practicate de unitatea beneficiară, pe motiv că la o livrare anterioară s-au constatat lipsuri cantitative sau calitative, nu pot fi privite ca o încercare de compensare, în sensul art. 1143 și urm. C. civ., ci ca o decontare finală făcută după mai multe livrări succesive. Un astfel de mod de regularizare a creanțelor se impune la finele unei perioade de timp înăuntrul căreia s-au săvârșit prestații succesive, în cadrul aceluiași raport juridic și el nu este de natură să împiedice controlul financiar.

Desigur că este vorba de livrări efectuate în cadrul unuia și aceluiași contract economic căci altfel nu ar fi îndeplinită condiția unicității raportului juridic la care se referă decizia.

Credem, de asemenea, că acest mod de stingere a obligațiilor operează numai în măsura în care compensarea se produce în cadrul termenului legal de prescripție.

Astfel, de pildă, unitatea beneficiară constată lipsuri cantitative în valoare de 1.200 lei la lotul de produse primit în ziua de 10 martie 1977 și achitat la 16 martie 1977. Continuându-se livrările, pe baza aceluiași contract, unitatea beneficiară operează compensarea la 25 noiembrie 1977, deducând din valoarea produselor de 57.000 lei, primită la această dată, suma de 1.200 lei reprezentând valoarea lipsurilor cantitative constatate la 10 martie 1977.

Socotim că, în exemplul de mai sus, compensarea nu ar putea opera, deoarece unitatea beneficiară a recurs la acest mod de stingere a obligației sale la o dată când dreptul său la acțiune privind valoarea lipsurilor cantitative era de acum prescris. Într-adevăr, termenul de prescripție aplicabil pretențiilor întemeiate pe constatarea unor lipsuri cantitative este de 6 luni, potrivit art. 4 lit. a din Decretul nr. 167/1958 și s-a împlinit, în cazul nostru, la 10 septembrie 1977.

A admite că și în această situație se poate recurge la compensație, ar însemna să se permită eludarea dispozițiilor legale privind prescripția extincțivă, ceea ce, în opinia noastră, nu ar fi posibil față de caracterul imperativ, propriu acestor dispoziții. Adică, unitatea beneficiară care a neglijat valorificarea drepturilor sale în cadrul termenului legal de prescripție nu ar putea, după părerea noastră, să înlăture consecințele prescripției dreptului său la acțiune, recurând la instituția compensației.

Mai arătăm că nu este cazul să se producă efectele compensației nici în anumite situații specifice raporturilor de import.

Astfel, de regulă, întreprinderile de comerț exterior comisionare încheie un singur contract economic de comerț exterior pe bază de comision cu fiecare unitate beneficiară. Un asemenea contract reprezintă numai cadrul juridic general în care părțile urmează să-și exercite drepturile și să-și îndeplinească obligațiile. Pentru fiecare produs sau categorie de produse cererile unității beneficiare urmate de acceptarea întreprinderii de comerț exterior comisionare se concretizează în alte acte juridice.

Socotim că pretențiile, derivând de pildă, din lipsurile cantitative la produsul X nu s-ar putea compensa pe seama sumei datorate întreprinderii de comerț exterior comisionare pentru importarea produsului Y. Cu alte cuvinte, valoarea lipsurilor cantitative constatate la importurile de piese pentru echipament energetic nu ar putea fi dedusă din factura reprezentând valoarea utilajelor miniere, chiar dacă ambele importuri s-ar realiza în temeiul aceluiași contract economic de comerț exterior pe bază de comision. Soluția contrară ar împiedica controlul financiar și ar crea neajunsuri în evidența contabilă a întreprinderilor de comerț exterior comisionare, întrucât nu s-ar putea urmări, în mod corespunzător, recuperarea la intern a sumelor achitate în valută fiecărui furnizor extern.

I. ICZKOVITS

## FINANCIAR

### ACORDAREA VIZEI DE CONTROL PREVENTIV PE CONTRACTELE ECONOMICE ÎN CAZUL EXISTENȚEI UNOR ORDINE DE REPARTIZARE SAU A UNOR NEÎNȚELEGERI

Printre operațiunile pe care Legea nr. 9/1974 le supune în mod obligatoriu controlului financiar preventiv se află și încheierea contractelor și comenzilor pentru aprovizionare și desfacere, precum și a contractelor de executări de lucrări și prestări de servicii (vezi art. 14 lit. a).

De regulă și în mod uzual, supunerea la viza de control preventiv a operațiunii de încheiere a contractului economic are loc fără a se ridica probleme deosebite, persoana competentă a da viza apreciind oportunitatea, necesitatea, economicitatea și legalitatea contractului economic respectiv. Sint însă și situații când efectuarea controlului preventiv și respectiv acordarea sau refuzul de viză scapă aprecierii organului cărui legea îi acordă această competență. Aceste situații se întâlnesc:

— în cazul în care părțile nu cad de acord cu privire la clauzele contractului și neînțelegerea este dedusă spre soluționare, organelor lor tutelare. Potrivit art. 10 alin. antepenultim din Legea nr. 71/1969, decizia luată de aceste organe, în cazul neîncheierii contractelor economice, ține loc de contract până la perfectarea acestuia de către părți. Deoarece decizia este obligatorie pentru unitatea subordonată, contabilul șef sau împuternicitul său va proceda la acordarea vizei de control preventiv fără a mai avea posibilitatea de a aprecia oportunitatea, economicitatea și necesitatea livrării sau primirii unor produse. Se cunosc cazuri când ordinele de repartizare stabilesc fie cantități mai mari de livrat decât capacitatea unității furnizoare, fie mai mari sau mai mici decât necesarul beneficiarei și totuși, unitățile în cauză trebuie să perfecteze contractul în baza deciziei luate de organele tutelare;

— în cazul în care produsele ce fac obiectul livrării sînt supuse repartizării, ordinele de repartitie creează față de unitățile implicate în furnizarea produsului (producător și beneficiar) obligația de a proceda la încheierea contractului economic. Deoarece legea nu condiționează această obligație, unitatea furnizoare și cea beneficiară au îndatorirea de a proceda la perfectarea contractului, chiar dacă uneori operațiunea în sine (livrarea sau primirea produsului) nu corespunde întrutotul necesităților acestora. Neîncheierea contractului pentru produsele supuse repartizării în termenele prevăzute de H.C.M. nr. 1011/1972 constituie contravenție. În asemenea situații este recomandabil a se acorda viza de control preventiv și concomitent să se facă sesizare la organele competente în vederea modificării sau anulării ordinelor de repartitie, după caz. Refuzul de viză nu poate produce efecte dat fiind că — în baza ordinului de repartizare — organele tutelare sesizate cu soluționarea neînțelegerii privind refuzul de a încheia contract, vor emite o decizie care ține loc de contract, decizie obligatorie pentru ambele unități interesate.

J. COSTIN

## COMERȚ EXTERIOR

### COMPETENȚA INSTANȚEI ARBITRALE ORGANIZATE POTRIVIT REGULAMENTULUI UNCITRAL

Spre deosebire de tribunale — organe jurisdicționale de stat — care își desfășoară activitatea în limitele unei competențe materiale prestabilite prin dispoziții legale în genere imperative, arbitrajul de tip ocazional, fiind organizat ad-hoc din inițiativa părților litigante și destinat să soluționeze anumite diferende ivite în raporturile dintre ele, nu poate avea, în principiu, decât atribuțiile conferite prin compromis sau clauza compromisorie.

Competența materială a arbitrajului ocazional poate așadar să varieze în funcție de voința împlicaiților. Uneori aceștia investesc pe arbitri numai

cu drepturi relativ reduse (a decide asupra prețului curent al mărfii vândute, la data transmiterii bunurilor, a constata cantitatea acesteia sau lipsurile ei calitative, etc.) În alte cazuri se conferă arbitrilor calitatea mult mai cuprinzătoare de a se pronunța sub toate aspectele privitor la disputa cu care au fost sesizați.

În măsura în care părțile, spre a simplifica la maximum convenția arbitrală, adoptă un regulament-tip, cum este cel elaborat de către UNCITRAL, prevederile acestuia statornicesc și competența virtuală a instanței arbitrale pe care o organizează. Se ajunge astfel ca domeniul de activitate jurisdicțională ce ne preocupă să fie guvernat tot de norme prestabilite de competență materială. Ele rămân însă dependente de voința celor în cauză, care le pot opta sau nu, în mod discreționar, spre a li se aplica într-un anumit litigiu. Subsistă, cu alte cuvinte, chiar în cazul când părțile convin asupra incidenței unui regulament-model de arbitraj, o deosebire radicală față de normele de competență ale instanțelor judecătorești de stat, acestea din urmă avînd caracter de obligativitate (afară de unele cazuri de excepție, în care se admite prorogarea voluntară).

În sistemul Regulamentului UNCITRAL — prin esența sa facultativ pentru părți — instanța arbitrală deține competența de a soluționa orice **diferende de natură contractuală** (art. 1). Această specializare a competenței materiale concordă cu conținutul uzual al clauzei-tip recomandate de Regulamentul UNCITRAL și care se referă la rîndul ei la litigii de natură contractuală.

Nici textul acestui Regulament, nici redactarea clauzei arbitrale-tip nu precizează dacă este vorba de contracte comerciale sau civile. În lipsa unei asemenea distincții, se deduce în mod firesc că au fost avute în vedere toate genurile de convenții cu caracter patrimonial. Este adevărat că, în general, litigiile vor izvorî din afaceri de comerț exterior sau de cooperare economică internațională. Nimic nu s-ar opune însă ca Regulamentul UNCITRAL să fie deopotrivă adoptat de către părți care au încheiat un contract civil (de vânzare, împrumut, etc.). Ținînd seama și de considerațiunea că

o serie de legislații, atît socialiste, cît și nesocialiste, nu cunosc separația dintre actele juridice comerciale și civile, se explică și din acest punct de vedere faptul că Regulamentul UNCITRAL a evitat să elimine din sfera sa de aplicare vreuna dintre aceste categorii de convenții.

Se pune însă problema dacă, în cadrul Regulamentului UNCITRAL, este necesar ca raporturile contractuale să includă elemente de extraneitate. Se cere o asemenea condiție? În funcție de răspunsul care se va da, vom ști dacă instanța arbitrală respectivă deține competența materială de a soluționa, în afară de litigii de comerț exterior, de asemenea litigii de drept intern.

În această privință, versiunea inițială a Regulamentului UNCITRAL era mai explicită decît cea care a fost definitivată la 15 decembrie 1976 de către Adunarea Generală a O.N.U.

Titlul acestui Regulament se referea **în terminis**, în redactarea sa inițială, la **diferende internaționale**, precizare care a fost ulterior suprimată. Eliminarea s-a întemeiat pe considerațiunea că definirea caracterului internațional al litigiilor arbitrale este foarte controversată. Pentru a se evita adoptarea unei poziții de ordin științific — eventual criticabilă — în cadrul unui act cu caracter normativ destinat să fie larg utilizat, independent de opinii doctrinale divergente, s-a preferat, cum o atestă documentele, să se omită orice indicații în legătură cu notele specifice ale unor asemenea litigii.

Rezultă prin urmare că versiunea actuală a Regulamentului UNCITRAL, deși cu o titulatură diferită de cea inițială, nu a înțeles totuși să excludă din orbita sa litigiile de drept intern, lipsite de elemente de extraneitate. În mod obișnuit însă, așa cum relevă autorii, instanța arbitrală ce ne preocupă va avea să se ocupe de litigii de comerț exterior sau de cooperare economică internațională (1).

**Dr. O. CĂPAȚINA**

<sup>1)</sup> În acest sens vezi P. Sanders, *Commentary on UNCITRAL Arbitration Rules*, p. 175.

## RAPORTURI DE MUNCĂ

### STABILIREA RĂSPUNDERII MATERIALE PENTRU PREJUDICIUL APĂRUTE DUPĂ REORGANIZAREA UNITĂȚILOR

Ritmul înalt de dezvoltare a economiei noastre naționale, creșterea volumului de produse și de servicii, înnoirea continuă a produselor, automatizarea și specializarea producției, impun structuri adecvate. Crearea unor asemenea structuri are loc fie prin înființarea de noi unități economice fie prin reorganizarea celor existente, ceea ce presupune în unele cazuri divizări, fuziuni sau desprinderi de patrimoniu, potrivit prevederilor Decretului nr. 31/1954 și actelor normative care reglementează operațiunile respective.

În cele ce urmează ne propunem a analiza modul în care se poate stabili răspunderea unor persoane care se află în continuare în raporturi de muncă cu unitatea de la care s-a desprins o parte din patrimoniu iar prejudiciul s-a produs la unitatea dobînditoare tocmai în porțiunea de patrimoniu transmisă.

De regulă, toate actele normative care au ca obiect reorganizarea unor unități economice, prevăd expres că transmiterea patrimoniului are loc (activ și pasiv) pe baza bilanțului întocmit la o anumită dată. Transmiterea nu se poate efectua însă cu lezarea terțelor persoane, în sensul că acestea (persoane fizice sau juridice) își pot valorifica dreptul lor de creanță împotriva unității economice dobînditoare dacă se referă la activitatea preluată, chiar dacă sumele respective nu figurează în bilanțul de predare. De asemenea, se poate întîmpla ca anumite creanțe să nu fi fost născute la data întocmirii bilanțului, cum ar fi cele litigioase sau care derivă din contracte economice neexecutate sau executate necorespunzător, iar unitatea creditoare nu a sesizat încă organul arbitral competent la data când a avut loc transmiterea.

În aceste situații unitatea dobînditoare va fi obligată la plată față de

unitatea creditoare, chiar dacă suma în cauză nu a apărut în bilanțul său de preluare. Unitatea care a fost obligată la plată nu poate stabili răspunderea materială a persoanei încadrate în muncă deoarece nu se află în raporturi de muncă cu aceasta, care — așa cum s-a arătat — nu a părăsit unitatea predătoare. În asemenea cazuri, unitatea dobânditoare care a suferit o diminuare de patrimoniu va solicioita unității predătoare acoperirea daunei suferite, iar în caz de refuz va sesiza organele arbitrale competente. După obținerea sumei, prejudiciul se transmite la unitatea care a predat parțial activitatea și patrimoniul său, aceasta fiind apoi în măsură de a stabili răspunderea materială a persoanei vinovate. Termenele prevăzute de art. 108 din Codul muncii încep să curgă față de această unitate fie de la data plății — dacă aceasta a avut loc fără a exista un litigiu — fie de la data înregistrării hotărârii arbitrale la unitatea debitoare care trebuie să procedeze înăuntrul termenelor legale la stabilirea răspunderii materiale a persoanei (sau persoanelor) vinovate și la emiterea deciziei de imputare.

C. JORNESCU

## TRANSPORT

### MODIFICAREA CONTRACTULUI DE TRANSPORT PE CALEA FERATĂ LA CEREREA PREDĂTORULUI

În executarea unui transport pe calea ferată, pot interveni situații de natură să justifice modificarea contractului de transport, pe baza dispoziției predătorului sau a destinatarului, după cum, în conformitate cu prevederile art. 66 din Regulamentul de transport CFR, dreptul de a cere modificarea aparține unuia sau altuia dintre aceștia.

Astfel, potrivit acestui articol, predătorul este în drept să modifice contractul de transport pînă în momentul în care scrisoarea de trăsură este predată destinatarului sau acesta și-a va-

lorificat drepturile rezultînd din scrisoarea de trăsură. Din acest moment Calea Ferată trebuie să se conformeze ordinelor destinatarului, sub pedeapsa de a răspunde față de el de consecințele neexecutării acestor ordine.

Dispoziția predătorului de modificare a contractului de transport poate privi: retragerea mărfii din stația de predare, oprirea mărfii în cursul transportului, amînarea eliberării la locul de destinație — sau în orice alt punct situat dincoace sau dincolo de acest loc — destinatarului din scrisoarea de trăsură sau unei alte unități și înapoierea mărfii la stația de predare.

Cauzele, mai deș întîlnite în practica arbitrală, ce pot determina necesitatea modificării contractului de transport de către predător sînt fie intervenirea unor anumite împrejurări, fără legătură cu contractul de transport, ce impun predătorului de a cere ca transportul să se execute în alte condiții sau ca marfa să-i fie returnată, fie intervenirea unor împiedicări la transport sau la eliberarea mărfii.

Problema împiedicării la transport este reglementată prin art. 68 din Regulamentul de transport. În cazul intervenirii unor împiedicări la transport, Calea Ferată este în măsură:

- să decidă dacă este în interesul predătorului de a-i cere noi instrucțiuni sau de a modifica, din oficiu, itinerarul, în caz de împiedicare de lungă durată, sau să aprecieze asupra necesității cererii de instrucțiuni de la predător, în caz de împiedicare temporară;

- să nu execute dispozițiile predătorului care n-ar fi date prin intermediul stației de predare, precum și cererile de înapoiere a unei mărfi a cărei valoare nu acoperă, după toate probabilitățile, taxele de reexpediere, afară numai dacă aceste taxe se plătesc;

- să nu aștepte instrucțiunile predătorului, dacă împiedicarea transportului încetează înainte de sosirea dispozițiilor acestuia, expediind marfa la destinație, cu condiția să avizeze pe predător despre situația respectivă, în cel mai scurt timp posibil.

Problema împiedicării la eliberare este reglementată prin art. 69 din Regulamentul de transport CFR, potrivit căruia: cînd se întîmplă împiedicări la eliberarea mărfii, stația de destina-

ție trebuie să avizeze fără întîrziere pe expeditor prin intermediul stației de predare și să ceară instrucțiuni.

Calea Ferată este obligată să execute dispozițiile predătorului cu privire la eliberarea mărfii sau înapoierea acesteia. În cazul în care pînă la primirea dispoziției predătorului, destinatarul s-a prezentat și a ridicat marfa, Calea Ferată este obligată să-l avizeze despre aceasta. În acest caz taxele de locație se încasează de la destinatar care a aderat la contractul de transport.

Dacă dispoziția ulterioară se referă la recartarea transportului la o altă stație de destinație sau la stația de predare, deoarece destinatarul din scrisoarea de trăsură este greșit indicat sau deși bine indicat acesta refuză, pe motive justificate, să primească marfa, atunci în calculul taxelor de locație nu se are în vedere vreun termen liber tarifar de descărcare și taxele respective se percep de la predător, fiind în situația că destinatarul nu a aderat la contractul de transport.

Dispoziția ulterioară a predătorului poate fi impusă, după cum s-a arătat, și de împrejurări fără legătură cu eventualele împiedicări la transport sau la eliberarea mărfii. Și în aceste cazuri, desigur, predătorul este ținut să plătească Căii Ferate taxele de transport sau orice alte taxe potrivit cu dispozițiile din Tarifalul local de mărfuri CFR.

În afară de dispozițiile ulterioare încheierii contractului de transport, predătorul mai poate da și dispoziții anterioare încheierii contractului de transport, însă în legătură cu acesta, cum ar fi, spre exemplu, dispoziția de mutarea vagoanelor de la locul unde au fost puse la dispoziție, pentru încărcarea mărfii, într-un alt loc indicat prin cererea de mutare transmisă Căii Ferate. Această cerere de mutare se consideră în legătură cu contractul de transport, avînd în vedere că vagoanele se pun la dispoziția predătorului, pentru încărcare tocmai în vederea executării unei operații de transport pe baza unui contract.

În toate cazurile, dispozițiile predătorului ulterioare sau prelabile încheierii contractului de transport se execută de către Calea Ferată, pe soco-

teala acestuia — cu excepția cazului în care dispozițiile respective ar fi determinate de culpa organelor CFR. Aceasta înseamnă că predătorul este ținut să plătească taxele de transport corespunzătoare, orice alte taxe tarifare, precum și taxele de locație pentru timpul în care vagoanele staționează în vederea executării acelor dispoziții, — calculul taxelor de locație stabilindu-se în conformitate cu dispozițiile tarifare.

Lucian THEODORU

## INTREBĂRI-RĂSPUNSURI

● **I. TRAINICI (Iași)** solicită lămuriri în legătură cu organul competent a rezolva litigiul dintre două unități socialiste în situația în care, după introducerea acțiunii la arbitraj, unitatea reclamantă își reduce pretențiile la o sumă mai mică de 1 000 lei.

Din scrisoarea dvs. rezultă că reducerea pretențiilor a fost determinată de faptul că, anterior introducerii acțiunii, unitatea reclamantă a încasat suma cu care și-a micșorat pretențiile.

Competența stabilindu-se în raport cu valoarea reală a pretențiilor care se puteau formula la data introducerii acțiunii, litigiul urma să fie rezolvat de către organul tutelar al părții conform art. 7 lit. a din Legea nr. 5/1954 și în conformitate cu art. II. din Decretul nr. 259/1959.

● **M. PLUGARU (Timișoara)** întreabă dacă prin efectul dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 71/1969 și art. 31 din Legea nr. 7/1977 nu s-au abrogat dispozițiile art. 11 din Decretul nr. 167/1958 potrivit cărora termenul de prescripție privind acțiunea întemeiată pe constatarea unor vicii ascunse începe să curgă de la data descoperirii viciilor.

Răspunsul este negativ. Prin dispozițiile normative la care vă referiți s-a extins răspunderea unităților furnizoare la viciile ascunse apărute după expirarea termenului de garanție, fără să se modifice însă momentul începerii curgerii termenului de prescripție de 6 luni prevăzut de art.

5 din Decretul nr. 167/1958. Deci, nevalorificarea pretențiilor în 6 luni de la data descoperirii viciilor ascunse are drept consecință prescrierea dreptului la acțiune.

● **D. COJAN (Arad)** întreabă dacă lipsa disponibilităților în contul unei unități socialiste căreia i s-au livrat utilajele contractate o exonerează pe aceasta de consecințele întârzierii în plata prețului.

Răspunsul este negativ. Respectiva unitate trebuia să se îngrijească de existența disponibilului în cont, să cheltuiască astfel fondurile bănești în-cît utilajele livrate conform clauzelor contractuale să fie achitate în termen și, la nevoie, să solicite, în condițiile legii, credite bancare.

● **I. NECULA (Iași)** întreabă dacă în situația respectării normelor de consum, unitățile beneficiare pot fi exonerate de plata penalităților aferente energiei electrice consumate în depășire față de cantitatea de energie repartizată și contractată.

Dispozițiile normative prin care s-au instituit penalitățile la care vă referiți, nu condiționează aplicarea acestora de nerespectarea normelor de consum. Ca atare, încadrarea unității beneficiare în aceste norme nu prezintă relevanță în privința aplicării penalităților.

● **E. STEINFELD (Oradea)** întreabă dacă o unitate beneficiară care a refuzat neîntemeiat contractarea produselor repartizate poate fi obligată la plata penalităților prevăzute de HCM nr. 306/1970 pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale.

Practica arbitrală este constantă în sensul că din actul de planificare, cum este repartiția, nu rezultă obligația concretă de a livra, respectiv de a prelua, produsele repartizate. Această practică este conformă și cu dispozițiile art. 5 alin. 3 din Legea nr. 71/1969.

Prin urmare, în situația relatată, neexistând contract economic încheiat, unitatea beneficiară nu poate fi obligată la plata penalităților menționate.

● **N. UIVARU (Teleorman)** solicită lămuriri în privința căii de urmat în situația în care o unitate beneficiară constată lipsuri cantitative la produsele primite din import.

Din scrisoarea dvs. rezultă că produsele au fost expediate prin cale ferată, fiind aplicabile, în raport cu căraușul, prevederile Convenției CIM.

Potrivit art. 46 din această convenție, primirea mărfii de către cel îndreptățit stinge orice acțiune izvorită din contractul de transport împotriva căii ferate.

Acțiunea nu se stinge dacă lipsurile cantitative sînt descoperite de calea ferată sau de către cel îndreptățit, situație în care organele căraușului sînt obligate să întocmească un proces verbal comercial prin care să se constate felul lipsurilor și cauzele care le-au provocat. Acest proces verbal este opozabil atît căraușului, cit și expeditorului.

● **C. BOLOGEANU (București)** solicită lămuriri în legătură cu obligația unei unități beneficiare de a prelua și achita prețul produselor livrate în anumite condiții specifice la care se va face referire în cadrul răspunsului.

Din scrisoarea corespondentului nostru rezultă că unitatea beneficiară a lansat, la 17 martie 1977 comanda privind livrarea produselor în discuție. În fapt, livrarea s-a efectuat în luna noiembrie 1977.

În aceste condiții, comanda nefiind urmată de confirmare scrisă, unitatea beneficiară a fost îndreptățită să considere că între părți nu s-a stabilit un raport contractual în condițiile art. 3 din Legea nr. 71/1969 și să refuze plata prețului produselor livrate.

H. M.

## Revista ECONOMICA

SUPLIMENT

Redacția și administrația BUCUREȘTI 22,  
Calea Dorobanți, 25, Telefon 12 66 10  
filiala Sector 1, București

Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 30 152, BNRSR,

Tiparul :

Întreprinderea tipografică „Informația”,  
str. Brezoianu, 25